

*др Братислав Милановић,
правни референт СОУР АИК „Нини“*

УГОВОР О КОНТРОЛИ РОБЕ И ЊЕГОВО РАЗЛИКОВАЊЕ ОД УГОВОРА О КОНТРОЛИ РОБЕ СА ВРШЕЊЕМ ПОЈЕДИНИХ ПРАВНИХ РАДЊИ

Уговор о контроли робе, према одредбама Закона о облигационим односима (ч. 847, ст. 1), такав је правни посао у коме се једна уговорна страна (вршилац контроле) обавезује да стручно и непристрасно обави уговорену контролу робе и изда сертификат о томе, а друга уговорна страна (наручилац контроле) се обавезује да за извршену контролу исплати уговорену накнаду.

Ово је основни облик уговора о контроли робе који је са незнатним модификацијама прихваћен и у законодавствима иностраних држава.

Такав је случај и са чехословачким законом међународне трговине који у члану 521, ст. 1. прецизира да се уговором о контролној делатности вршилац контроле обавезује да изврши непристрасно проверавање квалитета и количине робе или проверавање посла и да о томе изда сведочанство на основу стварно утврђеног стања а наручилац контроле се обавезује да му плати награду за то.

Поред овог основног облика уговора о контроли робе, могу се појавити посебне врсте овог уговора које представљају његову специфичност имајући у виду предмет контроле, или су то развијенији облици основног облика контроле робе, где вршилац контроле има обавезу да поред контроле обави и друге послове или да изврши и неке посебне обавезе.

Зависно од интереса наручиоца контроле и његових опредељења, извршилац контроле може осим услуга „чисте“ контроле, прихватити и извршавање таквих обавеза, као што су гарантовање непроменљивости квалитета, односно квантитета робе, обавезу „преузимања“ робе и сл. У таквим ситуацијама извршилац контроле (специјализована организација за контролу робе), поступа другачије, него када обавља послове „чисте“ контроле, па може, у границама добијених овлашћења, иступати у име и за рачун свог комитента, у своје име а за рачун свога комитента, итд.

Стога се у пракси, као посебне врсте уговора о контроли робе, појављују: контрола робе са вршењем појединих правних радњи, контрола робе са гарантовањем одређених својстава робе, контрола ствари које нису намењене правном промету, контрола, односно класификација поморских бродова и сл.

Највише неспоразума и проблема правној теорији и пракси представљало је питање јасног и прецизног разграничења уговора о контроли робе, односно тзв. „чисте“ контроле и контроле робе са вршењем појединих правних радњи.

Стога ћемо укратко указати на проблеме са којима су се суочавале правна теорија и пракса и покушати да дамо једно логично решење у вези са разграничењем поменутих видова контроле.

I. Недореченост законских прописа и проблеми судске и пословне праксе у вези са разликовањем послова контроле робе и контроле робе са вршењем појединих правних радњи

У нашим ранијим законским прописима, уместо термина контрола робе са вршењем појединих правних радњи, коришћен је израз контрола робе са „преузимањем“.

Тако, на пример, у Закону о промету робе и услуга с иностранством (чл. 78) се каже: „У уговору о контроли квалитета и квантитета робе, закљученом између купца робе и привредне организације која врши контролу по налогу купца, може се предвидети и квалитативно и квантитативно 'преузимање' робе за рачун купца.“

Уредба о привредним организацијама за трговинске услуге не употребљава ниједан од термина којима се утврђује посебна делатност специјализованих организација за контролу робе, што је наводило на погрешан закључак да поменути пропис и не признаје посебне врсте контроле робе (1).

Међутим анализом чл. 40. Уредбе уочава се да контролна организација „врши контролу у име и за рачун комитента, да ли количина и квалитет робе одговарају условима уговора закљученог између комитента и продавца“.

На тај начин, иако поменута Уредба не садржи термин *преузимање* робе, она предвиђа преузимање као посебну делатност контроле организације и са своје стране прави разлику између таквог посла и послова контроле количине и квалитета робе, додуше доста непрецизно.

Несугласицама и неспоразумима у погледу регулисања „преузимања“ робе као посебне делатности контролних организација и његовог разликовања од контроле робе у ужем смислу, доприноси и чл. 27. Општих услова рада предузећа за контролу робе у ФНРЈ, у коме се каже: „Квалитативно или количинско преузимање, односно предаја робе је давање изјаве од стране предузећа за контролу робе да роба у одређено време, на одређеном месту и у одређеним околностима, одговара условима из претходно склопљеног уговора између предузећа за контролу робе и његовог властодавца, тј. налогодавца“ (2).

Овим чланом погрешно се дефинише „преузимање“ робе, јер оно што предвиђају Општи услови у наведеном члану не може бити друго до

(1) Уредба о привредним организацијама за трговинске услуге, „Службени лист СФРЈ“, бр. 16/85.

(2) Општи услови рада предузећа за контролу робе у ФНРЈ; Савезна спољнотрговинска комора, Секција за међународну шпедицију — Београд, 1958.

„чиста” контрола робе. У противном, спорна формулација би гласила савним другачије, односно да је „преузимање” робе давање изјаве контролне организације да прегледана роба одговара условима из претходно закљученог уговора између купца робе и продавца.

На несрећено стање у пословној пракси утицала је чињеница да и контролне организације и њихови комитенти не разликују довољно јасно и прецизно послове контроле робе и „преузимања” робе. Проблем се обично не поставља код закључења самог уговора о контроли робе, већ касније када дође до спора између уговорних страна (налогодавца и контролора). У тим ситуацијама налогодавци, који су обично у улози тужιοца, тврде да су са контролном организацијом закључили уговор о „преузимању” робе, док се контролне организације (туженици) бране тако што истичу да је са налогодавцем закључен уговор о „чистој” контроли.

Тужιοци (налогодавци) се обично позивају на уговорне клаузуле из уговора о куповини и продаји робе (клаузуле о контроли квалитета и квантитета робе); на писмене налоге које дају контролним организацијама; затим на акредитивне услове и друга документа (писма, накнадна улутства) и др. Као аргумент за своје тврђење да је контролна организација извршила „преузимање” робе, они нарочито наводе издавање сертификата који контролна организација издаје продавцу одмах по обављеном послу. Они издавање сертификата схватају као изјаву контроле организације о конфорности робе са уговором о купопродаји, односно као преузимање робе (3).

Извршилац контроле, изјашњавајући се у прилогу уговора о „чистој” контроли робе, истиче да је реч о специјализованим установама које у већини случајева обављају само контролу робе као стручно-техничку радњу а не и одређене правне радње, у овом случају „преузимање”.

Спорови настали на овај начин и потреба њиховог решавања, поставили су судовима обавезу да и сами утврде разлике између послова контроле робе и „преузимања” робе. У недостатку чињеница које би са сигурношћу указале о којој је врсти посла реч, судови су често принуђени да тумаче вољу уговорних страна, у циљу утврђивања да ли је између контролне организације и њеног налогодавца закључен уговор о контроли робе или „преузимању” робе.

У вези са тиме нужно је констатовати да су судови имали доста проблема око правног разграничења послова контроле робе и „преузимања” робе, тако да су показивали доста колебљивости и недоследности, што је, са своје стране, доприносило да се накнадно донесу одлуке које су непрецизне или, чак, погрешне.

У једном спору суд је био у немогућности да утврди прави предмет уговора „... јер између тужене контролне организације и њеног налогодавца није јасно о чему је уговор закључен” (4).

Није био редак случај да судови баратају терминима контрола робе и „преузимање” робе а да у ствари и не праве довољно јасно и прецизно разграничење између њих, („... реч ‘преузимање’ се не може схватити као давање налога за преузимање, већ само као налог за контролу”) (5).

(3) Р. Лазнић, *Уговор о контроли робе у робном промету*, Београд, 1963, стр. 24.

(4) Пресуда Врховног привредног суда, Сл. 111/58. од 14. I 1959, из судског архива.

(5) Одлука Главне државне арбитраже ГС-111/58, од 9. XI 1953, из судског архива.

У неким судским одлукама се говори о контроли робе, али се наводи да предузеће за контролу „одговара своме налогодавцу” (6), из чега се види да се меша уговор о контроли робе и уговор о пуномоћству, чиме се доприноси повећању правне несигурности како за комитента, тако и за контролну организацију.

Суд је погрешно утврдио у једном спору да је између контролне организације и налогодавца закључен уговор о „преузимању”, робе, зато што сматра да се на основу клаузуле, унете у купопродајни уговор којом се ангажује контролна организација и сертификата који ће она издати, са сигурношћу може тврдити да се ради о послу „преузимања” робе. Међутим, овде није било речи о „преузимању”, већ о „чистој” контроли робе, па је Виши суд ову погрешну пресуду укинуо. Из образложења: „Суд првог степена је погрешно, јер утаначења из купопродајног уговора могу бити одлучна једино за оцену правног односа између купца и продавца, а не и за оцену правног односа између купца и контролне организације” (7).

II. Ставови правне теорије о проблему разграничења послова контроле робе и „преузимања” робе

Проблем недовољно јасног разграничења послова контроле робе и „преузимања” робе у позитивним прописима и схватању судова, иницирао је правне теоретичаре да покушају да дају своје виђење овог проблема. При томе треба посебно истаћи да је област разграничења послова контроле и „преузимања” робе, захвално тле за научну обраду, те није необично да се овом проблему у правној теорији посвећује знатна пажња. Извесно је, такође, да је југословенска правна теорија отишла много даље у проучавању правних разлика између послова контроле и „преузимања” робе него страна правна теорија и да је са своје стране помогла да се објективно одреди „преузимање” као посебна делатност контролних организација.

Већина правних теоретичара је сложна у мишљењу да између послова контроле квалитета, квантитета и других својстава робе и „преузимања” робе постоје битне разлике. Ове разлике проистичу из формално-правних и материјално-правних значења послова контроле робе и „преузимања” робе (8).

Формално-правно, разлике између послова контроле робе и „преузимања” робе огледају се у томе што се послови квалитативне и квантитативне контроле не појављују као трговачки послови, већ као скуп техничких радњи којима се врши испитивање квалитета и квантитета робе. Стога, може се говорити о хемијској анализи, стручном прегледу, вађењу узорака, мерењу робе, упоређивању робе са узорком, итд. С друге стране, када је реч о „преузимању” робе, треба правити разлику између „преузимања” које врши сам купац (било непосредно,

(6) Ј. Вилус, *Одређивање и контрола квалитета робе код уговора о продаји*, Београд, 1970, стр. 140.

(7) Пресуда Врховног привредног суда Сл. 111/58, од 14. I 1958, из судског архива.
(8) Б. Мирковић, *Квалитативно и квантитативно преузимање робе и њено разликовање од квалитативне и квантитативне контроле робе*, ЈУ адвокатура, 1968, стр. 66

било преко неког који је са њиме у односима пословне зависности), и преузимања робе које врши професионални преузимаач, као што је, на пример, организација за контролу робе. Стога, ако преузимање врши сам купац, оно (преузимање), добија вид споредног трговачког посла, док ако га врши професионални преузимаач, онда оно излази из оквира привредне делатности купца и постаје главни трговачки посао који се обично обавља за рачун купца робе.

Материјално-правно или суштински, „преузимање” робе јесте правни акт, којим се утврђује да роба која се испоручује у погледу каквоће (квалитативно преузимање), или у погледу количине (квантитативно преузимање), одговара купопродајном уговору на основу кога се врши испорука робе. За разлику од „преузимања”, квалитативна и квантитативна контрола је само скуп стручно-техничких радњи. То није правни акт. Помоћу контроле није могуће изразити вољу купца, нити је њоме могуће произвести одређено правно дејство.

Слична су и мишљења која полазе од претпоставке да утврђивање квалитета, односно квантитета робе, није и не може бити акт воље. С тим у вези, контрола робе не може бити правни акт, а још мање правни посао. Ако је врши трећи по налогу једне од уговорних страна, између њега и друге странке нема правног односа (9).

С друге стране, „преузимање” робе ствара нову правну ситуацију и стога се може објективизирати као правни акт који производи одређено правно дејство у току испуњења уговора.

Контрола робе као стручно-технички рад, има за непосредни циљ утврђивање постојања, односно мањкавости одређених својстава робе, за разлику од „преузимања” које у себи нема ничег стручног, већ само правно деклараторни циљ, изјаву да се роба сматра преузетом.

Предмет теоријских расправа представљала су и правна дејства која производе контрола робе с једне, и „преузимање” робе, с друге стране.

С тим у вези прихваћено је мишљење да контрола квалитета и квантитета робе не производи правно дејство у погледу разграничења и разрешења правних односа између купца и продавца. Контрола, дакле, представља делатност помоћу које се врши утврђивање одређених чињеница, а тако утврђене чињенице могу послужити као основ за рекламације или приговоре. Тиме се контрола робе појављује као средство за утврђивање доказа.

При томе, начелно допуштен је противдоказ, уколико због кратких рокова за рекламацију не наступи преклузија, што се не сме схватити као неко конститутивно дејство саме контроле, јер оно што изгледа обично као правно дејство квалитативне и квантитативне контроле робе, стварно је дејство пропуста рокова за рекламацију (10).

С друге стране, када је реч о „преузимању” робе, сматра се да оно производи непосредно правно дејство у односима између купца и продавца. По обављеном „преузимању” робе, не могу се вршити никакве рекламације у вези каквоће, односно количине робе која је испоручена

(9) Н. Катичић, *Квалитативно и квантитативно преузимање и преглед робе*, Реферат у сталном стручном одбору Савезне привредне коморе Југославије, Београд, 1968.

(10) Б. Мирковић, *op. cit.*, стр. 64.

или чија је испорука у току. Такође, купац неће бити у могућности да доказује да је фактичко или правно стање другачије од оног, утврђеног актом о преузимању. С тим у вези „преузимање” се може побијати ако је извршено на основу радње продавца која представља кривично дело, преваром, довођењем преузимаача у заблуду, или је, пак, реч о скривеним манама, које такође представљају разлог за побијање „преузимања”.

Посебан акценат правна теорија је посветила садржају и дејству исправа (пертификата), које издају специјализоване организације за контролу робе.

С тим у вези, контролни сертификат се издаје само када се врши контрола робе, а не и „преузимање” робе и против њега је могућ противдоказ. Он није исправа о квалитативном и квантитативном преузимању робе и само његово издавање не може стварати презумпцију да је контролна организација овлашћена и на преузимање робе. С друге стране, сертификат о квалитативном и квантитативном „преузимању” робе је доказ о извршеном преузећу (прихвату) робе као конформне уговору и против њега нема више места доказивању неконформности, односно, не могу се износити чињенице које уопште чине изјаву воље неваљаном (11).

У југословенској правној теорији се сматра да „преузимање” робе обухвата и контролу квалитета и квантитета робе. То је посао (мисли се на преузимање), где се јављају два елемента. Елеменат којим се врши констатовање одређеног чињеничног стања и елеменат воље којим се роба прихвата као саобразна уговору. До оваквог става наши теоретичари су дошли анализом појединих налога који се дају контролним организацијама. На основу те анализе утврдили су да налог за „преузимање” робе од стране контролне организације увек садржи и налог, односно овлашћење за контролу квалитета и квантитета робе, за разлику од налога за контролу квалитета и квантитета робе који у себи никада не садржи и налог за „преузимање” робе.

III. Независност контроле робе са вршењем појединих правних радњи од основног посла контроле робе

На основу досад изложеног може се закључити да југословенска теорија пружа доста позитивних решења у сагледавању основних разлика између послова контроле робе и „преузимања” робе.

Међутим, у поменутиим схватањима постоји методолошка грешка у одређивању разлика између контроле и „преузимања” робе, јер се полази од претпоставке да поменуте послове обавља искључиво сам купац.

Мора се признати да између ових послова које обавља купац и послова које обавља контролна организација постоје одређене разлике. Те разлике се састоје у томе да су послови контроле робе и „преузимања” робе које обавља купац, неопходност уговора о купопродаји. Због тога је само правно дејство ових послова на разрешење односа између купца и продавца одређено непосредно самим купопродајним уговором.

С друге стране, послови контроле и „преузимања” робе које обавља контролна организација нису непосредно регулисани купопродајним уговором, јер су то послови који представљају предмет једног посебног уговора, закљученог између контролне организације и њеног налогодавца.

(11) Н. Катичић, *op. cit.*

То је истакнуто и у једној судској одлуци у којој се каже: „Садржина купопродајног уговора закљученог између купца и продавца није од важности за оцену правног односа између купца и предузећа за контролу робе, осим ако се утврди да је ово последње предузеће било упознато са садржином наведеног купопродајног уговора и да се у преговорима са наручиоцем прегледа роба, сагласило да исти услови постану део уговора између њега и наручиоца” (12).

Ступањем на снагу ЗОО-а, чини нам се да су у великој мери откловене непрецизности и нејасноће које су постојале у позитивном праву и правној теорији.

ЗОО у чл. 855 (1) прецизира: „На основу изречитог налога наручиоца контроле, вршилац контроле је овлашћен да поред извршења уговорене контроле робе врши и поједине правне радње у име и за рачун наручиоца контроле.”

На тај начин, ЗОО је заузео исправан став, по коме је одбачено схватање југословенске теорије и праксе да контролне организације врше „преузимање” робе увек када треба да утврде да је роба у погледу квалитета, квантитета и других својстава саобразна купопродајном уговору. Вршећи те послове, она само констатује одређено чињенично стање, и њена изјава да роба одговара или не одговара условима уговора о купопродаји, не може бити третирана као преузимање, робе. Ово стога што контролна организација није предузела никакве правне радње, боље речено, није била овлашћена да предузме правне радње.

Стога је ЗОО у чл. 885 (1) предвидео да ће ова посебна врста уговора о контроли робе постојати само ако је изричито уговорена, односно само ако постоји изричит налог (пуномоћ) налогодавца контролној организацији. На тај начин ће на односе контролне организације и налогодавца бити примењена правна правила уговора о заступању.

Слично предвиђа и чехословачки закон међународне трговине који у чл. 521 (2) прописује да се уговор коме је предмет преузимања робе или преузимање извршених послова уређује према уговору о налогу.

Према томе, све док се предузимање правних радњи изричито не уговори, односно док не постоји изричити налог, контролна организација не врши преузимање. Она врши контролу робе и њена изјава да роба одговара или не условима купопродајног уговора, нема правни значај преузимања робе.

Није битно да ли ће изричити налог за предузимање појединих правних радњи бити дат у моменту закључења уговора о контроли робе или се налогодавац на ово касније одлучи. Битно је да налог мора бити изричит и да се са њиме сагласи вршилац контроле.

У судској пракси је заузето исто становиште. Из образложења једне судске одлуке уочава се да „квалитативни пријем на складишту продавца не може у име купца извршити лице које није изричито на то овлашћено”. У одлуци се даље наводи „да је утврђивање квалитета робе, ако се оно не врши код купца, могуће само од стране особе коју је на то овластио купац, јер је за утврђивање квалитета потребно одређено знање и ис-

(12) Пресуда Врховног привредног суда ПС 111/58, од 14. I 1959, из судског архива

куство. Не може се стога претпоставити да је за утврђивање квалитета овлашћено свако лице које купац пошаље да прими испоруку, већ само оно лице које код купца врши такву делатност и из које произлази његово овлашћење да утврђује квалитет робе и исту преузме” (13).

При томе је важно истаћи да је контролор дужан да поступа у границама добијених овлашћења, односно да може и сме да предузме само оне правне радње на које га је налогом комитент изричито овластио („... ако је контролна организација била овлашћена 'само' на квалитативно преузимање робе, те је и поред тога давала накнадна упутства продавцу која се тичу начина отпреме робе, није то могла чинити испред свог налогодавца/купца/, ако на то није била овлашћена”) (14).

На тај начин код уговора о контроли робе са вршењем појединих правних радњи, контролна организација има шире и разноврсније обавезе. Поред тога што утврђује идентитет, количину или квалитет робе, она је дужна да као пуномоћник (у име и за рачун) свога комитента предузме и неке правне радње, на пример „преузимање” робе од трећег лица (комитентовог пословног партнера).

Предузимајући одређене правне радње на основу изричитог налога комитента, контролна организација одговара као пуномоћник. На тај начин би свако несавесно поступање контролне организације имало за последицу да она мора своје комитенту накнадити сву штету коју је он претрпео на основу таквог несавесног поступања.

Када контролна организација поред контроле врши и поједине правне радње, она има знатно другачији положај према наручиоцу контроле, него када је реч о „чистом” уговору о контроли робе. Пре свега вршећи поједине правне радње у име и за рачун наручиоца, контролна организација је дужна да штити интересе наручиоца контроле чиме она у знатној мери губи непристрасност у извршењу уговорене услуге, па је ово још један елеменат по коме се ова врста уговора о контроли робе разликује од других врста овог уговора.

Осим тога, пошто делује као пуномоћник, правне радње извршиоца контроле обавезују и самог комитента „... ако по налогу купца робу преузме специјализована радна организација за утврђивање квалитета робе, купац не може накнадно ставити приговор на квалитет робе” (15). Наиме, у овом спору суд је утврдио да је специјализована организација за контролу робе извршила контролу квалитета и квантитета робе и робу „преузела”. Суперконтрола коју је доцније купац извршио по свом нахођењу и самоиницијативно не обавезује тужиоца (продавца), јер је роба већ једном на уговорен начин прегледана и „преузета”, те се има узети да је „преузета” у оном стању које је контролом утврђено, па је даљи ризик у погледу робе прешао на купца, односно туженог.

Још једна судска одлука потврђује овај став. „Ако је 'преузимање' робе од стране контролне организације вршено у име и за рачун купца, онда је продавац прихватио рекламацију на квалитет робе, па нема значај да ли је рекламација купца благовремена или не” (16).

(13) Пресуда Врховног привредног суда П. 320/68, од 8. I 1969, из судског архива.

(14) Пресуда Врховног привредног суда Сл. 14/58, од 3. VIII 1959, из судског архива.

(15) Пресуда Врховног привредног суда Сл. 1266/72, из судског архива.

(16) Пресуда Випег привредног суда ПС 973/74, од 27. VIII 1974, из судског архива.

Став 2, чл. 855. ЗОО-а прописује да вршилац контроле има право на посебну, уобичајену или уговорену накнаду за обављање појединих правних радњи у име и за рачун наручиоца контроле.

На тај начин обезбеђено је право вршиоца контроле на одређену провизију која је у принципу посебно уговорена. Међутим, ако није посебно уговорена, припада му „уобичајна“ накнада заједно с осталим правима, као што су право накнаде нужних и корисних трошкова, право залога на роби која је предата на контролу, итд.

Говорећи о пословима контроле робе и пословима контроле робе са вршењем појединих правних радњи, морамо истаћи да због своје генетске повезаности не захтевају постојање два посебна уговора за своје правно оформљење. У пракси, никада ова два посла и не постоје као два посебна уговора већ су предмет истог уговора — уговора о контроли робе.

Овај став поткрепљен је и схватањем судске праксе, што се види из образложења једне судске одлуке. „Суд је на основу чињеничног материјала и проведених доказа утврдио да је између тужиоца (налогодавца) и тужене (контролне организације) закључен уговор којим се тужена обавезала да као пуномоћник тужиоца изврши контролу квалитета и квантитета сувих шљива — уз 'преузимање'” (17).

Према схватању неких наших теоретичара (18), преовладава мишљење да се послови „преузимања” робе врше врло ретко, јер је тешко наћи организацију за контролу робе која ће се упустити у ову врсту делатности чак и под специјалним условима. Као разлози за то наводи се да чак и ако нека контролна организација прихвати да изврши „преузимање”, она би била принуђена да за ову делатност зарачуна високе тарифне ставове које би роба тешко могла издржати. Поред тога, самим послом „преузимања” робе смањује се одговорност продавца из уговора о купопродаји, с тим што се та одговорност пребацује на новог учесника у том послу, предузеће за контролу робе.

Постоје, чак, и мишљења да контролне организације одбијају да утврђују и саобразност робе условима наведеним у уговору о контроли робе или приложеном купопродајном уговору, иако се при томе не ради о „преузимању” (19).

Оваква мишљења демантује савремена пословна пракса домаћих и страних контролних организација, које у својим општим условима предвиђају послове „преузимања” робе, а такође се у својим службеним исправама о контроли робе (сертификатима) изјашњавају о саобразности робе постављеним условима.

На крају, без обзира на разноликост ставова и опредељења судске праксе и правне теорије, као и недореченост позитивних законских прописа у материји уговорне контроле робе, мора се констатовати да правни посао контроле робе са вршењем појединих правних радњи не зависи од основног посла контроле робе, који како је већ истакнуто, мора бити обављен стручно и непристрасно и по својој правној природи такав да не дира у правне односе наручиоца контроле и трећих лица.

(17) Пресуда Врховног привредног суда РС 111/58, од 14. I 1959, из судског архива.

(18) С. Павловић, *Основна делатност предузећа за контролу робе у међународном промету*, Међународно саветовање привредника и правника, Загреб, 1965.

(19) А. Голдштајн, *Уговор о контроли робе*, Међународно саветовање привредника и правника, Загреб, 1965, стр. 6.